

Østre Landsrets embedsregnskab for 2021

1. Indledning

Dette embedsregnskab er en redegørelse for

2. Landsrettens organisation
3. Sagerne og deres behandling
4. Vægtet produktion
5. Kvalitetsudvikling og effektive arbejdsgange
6. Administrative aktiviteter
7. Opfølgning på handlingsplan 2021
8. Vurdering af sagsudviklingen i 2021 og forventningerne til fremtiden

2. Landsrettens organisation

2.1. Landsrettens juridiske personale

Østre Landsret består for tiden af en præsident og 59 udnævnte landsdommere. Landsretten havde i 2021 20 konstituerede landsdommere (beskikket efter retsplejelovens § 44 b og § 44 c), idet landsretten dog havde en vakance i november og december og en langtidssygemelding i september-december.

Landsretten arbejdede i 2021 i 25 retsafdelinger, heraf tre midlertidige afdelinger oprettet i henholdsvis 2013, 2015 og 2020, som ved løbende bevillinger er videreført til udgangen af 2022. Hver af landsrettens afdelinger består af tre landsdommere, hvoraf den ene i de fleste tilfælde er ikke-udnævnt (konstitueret) landsdommer. Af hensyn til uddannelsen og bedømmelsen af de konstituerede landsdommere knyttes disse i konstitutionsperioden til tre afdelinger, således at de gør tjeneste som tredjedommer i hver af disse afdelinger i tre måneder. Som følge heraf har kun en lille del af landsrettens 25 afdelinger i 2021 kunnet bestå af tre udnævnte landsdommere.

I Østre Landsret er endvidere ansat en administrationschef, en sekretariatschef og en funktionschef, der bistår præsidenten med at varetage en række af de ledelsesmæssige og administrative opgaver i landsretten, herunder med berammelses- og forkyndelsesopgaven i straffesager.

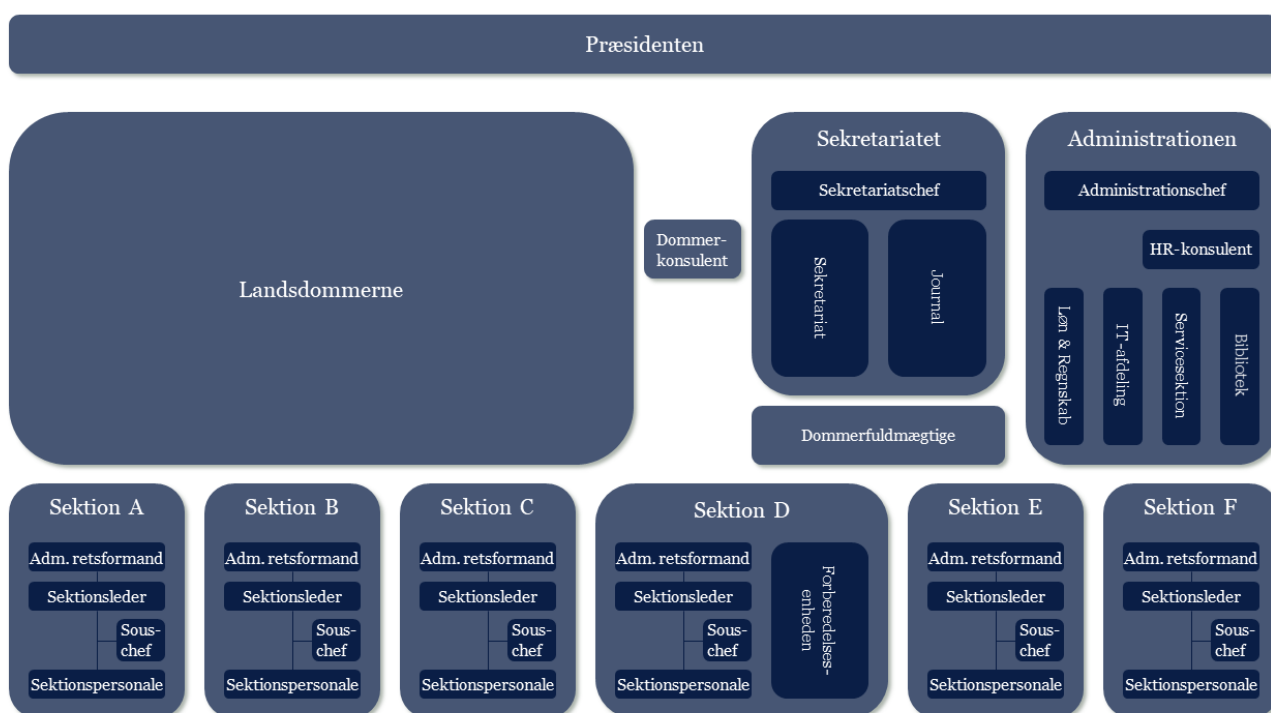
Landsrettens har herudover tre jurister (dommerfuldmægtige) ansat, der bistår retsafdelingerne og landsrettens administration og tillige i et vist omfang virker som konstituerede landsdommere på grundlag af midlertidig beskikkelse efter retsplejelovens § 44 d.

2.2. Administrative medarbejdere

Landsrettens (aktuelt) 75 administrative medarbejdere, heraf to kontorelever og to studentermedhjælpere, har siden 1. marts 2008 været fordelt på dels seks retssektioner, der hver understøtter fire (fem) retsafdelinger, dels et antal andre sektioner og enheder, der varetager en række centrale administrative opgaver inden for løn- og regnskab, personaleadministration, it, bygninger, bibliotek, journal, information og opgaver i præsidentens sekretariat.

2.3. Administrativ struktur

Landsrettens administrative organisation kan illustreres således:

2.4. Dommer- og sagsfordeling

Præsidenten udarbejder hver måned en dommerfordelingsliste med angivelse af, hvilke tre landsdommere der skal gøre tjeneste i hver retsafdeling. Den ledende retsformand forbliver i sin afdeling, medmindre vedkommende ønsker at rokere til en anden afdeling (ved ledighed). Den ledende retsformand og den assisterende retsformand i en afdeling vil som regel samarbejde i en periode på to år, hvorpå den assisterende retsformand placeres sammen med en anden ledende retsformand. Landsrettens udnævnte tredjemænd tilknyttes afdelinger, hvor behandlingen af sagerne kræver medvirken af tre udnævnte landsdommere. For de konstituerede tredjedommeres vedkommende sker

fordelingen mellem afdelingerne ud fra det ovennævnte princip om 3-månedersperioder i den enkelte afdeling.

Som udgangspunkt behandler alle retsafdelinger alle sagstyper. Dog fordeles en række sagstyper (specialer) kun til udvalgte afdelinger. Det drejer sig for tiden navnlig om følgende sagstyper: dødsboskiftesager, visse boligsager, herunder sager vedrørende erhvervslejelovgivning, advokatnævnssager, gældssanerings- og tvangsauktionssager, sager om kompensation i forbindelse med flyrejser, sager om umyndiggørelse og værgemål, sager om tvangsanbringelse, faderskabssager, sager vedrørende ægtefællebidrag m.v., sager vedrørende erhvervslejelovgivning, udlændingesager og sager vedrørende immaterialret, herunder forbudssager.

Specialiseringen af retsarbejdet sker som udgangspunkt sektionsvis, således at fx gældssanerings- og tvangsauktionssager behandles af afdelingerne tilknyttet to sektioner.

Præsidenten og de enkelte retssektioner påser, at der over året sker en udjævning af opståede forskelle i berammelsestider i de enkelte afdelinger.

2.5. Tjenesterejser til bitingsteder

Landsretten behandlede i 2021 sager ved bitingstederne i Nykøbing Falster, Odense og Rønne samt på Færøerne (Tórshavn). Landsrettens retsafdelinger foretog i 2021 i alt 90 tjenesterejser til bitingstederne. Til sammenligning foretog landsretten i 2020 i alt 84 tjenesterejser og i 2019 i alt 98 tjenesterejser. Stigningen i rejseaktiviteten fra 2020 til 2021 skal ses på baggrund af det fald, der skete i 2020 på grund af nødvendige tiltag til forebyggelse af spredning af Covid-19. Tjenesterejserne havde som overvejende hovedregel hver en uges varighed og blev – bortset fra rejserne til Færøerne og Rønne – foretaget i en af landsrettens fem tjenestebiler. På hver rejse var afdelingen som udgangspunkt bemannet med tre landsdommere og en retssekretær. På tjenesterejser behandles straffesager og i mindre omfang forberedende møder i civile sager i henhold til retsplejelovens §§ 353 og 378. På tjenesterejserne til Færøerne gennemføres tillige hovedforhandlinger i civile sager.

Fra 1. januar 2010 har landsretten ikke længere funktion som ankeinstans i forhold til Grønland, bortset fra allerede verserende sager. Landsdommere fra Vestre Landsret og Østre Landsret tiltræder i stedet Grønlands Landsret i sager, der i 1. instans er afgjort af Retten i Grønland.

3. Sagerne og deres behandling

Landsretten tog i november 2017 et nyt sagsbehandlingssystem i brug til behandling af civile sager. Der behandles fortsat visse civile sager, herunder kæresager, i det tidligere sagsbehandlingssystem. Overgangen til det nye system betyder, at der er sket et statistikbrud, hvorfor statistik for 2018 og de følgende år ikke er fuldt sammenlignelig med årene forud herfor.

Nedenfor angives en række centrale nøgletal for 2021.

3.1. Sagsantal og sagssammensætning

Civile sager

Tabel A: Årsstatistik for civile sager 2021

	Verserende sager ved periodens begyndelse	Modtagne sager	Afsluttede sager	Verserende sager ved periodens slutning
1. instanssager	566	61	88	538
Ankesager	1.423	1.474	1.594	1.299
Kæresager	274	1.612	1.610	274
Aktindsigt m.v.	26	80	69	37
I alt	2.289*	3.227	3.361	2.148

* Periodisering gør, at der kan forekomme forskelle i antal sager anført som verserende ved periodens slutning for 2020 og for periodens begyndelse for 2021.

Som det fremgår af tabel A, modtog landsretten i 2021 i alt 3.227 civile sager. Heraf udgjorde 1.612 sager civile kæremål, 80 sager udgjorde anmodninger om aktindsigt m.v., mens de resterende 1.535 sager udgjorde almindelige civile sager, fordelt med 61 civile 1. instanssager og 1.474 ankesager.

I 2021 blev der afsluttet i alt 3.361 civile sager. Sagerne fordeler sig på 88 1. instanssager, 1.594 almindelige ankesager (heraf 429 ægteskabs- og forældremyndighedssager m.v.), 1.610 kæresager og 69 sager om aktindsigt m.v.

Beholdningen af verserende sager er faldet, hvilket skyldes et fald i det samlede antal modtagne sager, navnlig kæresager. De civile kæresager og aktindsigtsbegæring m.v., der modtages, bliver alle ekspederet løbende, hvilket medfører, at tallet for modtagne og afsluttede sager inden for disse kategorier er stort set på niveau. Samlet er beholdningen af civile sager faldet fra 2.289 sager i 2020 til 2.148 sager i 2021. For ankesagerne gælder, at beholdningen er faldet fra 1.423 sager i 2020 til 1.299 sager i 2021, svarende til et fald på lidt under 9 % (tallene for 2020 fremgår af embedsregnskabet for 2020).

Straffesager

Tabel B: Årsstatistik for straffesager 2021

	Verserende sager ved periodens begyndelse	Modtagne sager	Afsluttede sager	Verserende sager ved periodens slutning
Nævningesager	28	38	31	35
Øvrige bevisankesager	1.084	1.487	1.453	1.110
Udmålingsankesager	207	306	339	187
Kæresager	77	1.631	1.641	67
I alt	1.396*	3.462	3.464	1.399

* Periodisering gør, at der kan forekomme forskelle i antal sager anført som verserende ved periodens slutning for 2020 og for periodens begyndelse for 2021.

Som det fremgår af tabel B, er antallet af modtagne straffesager fortsat stort, og der ses en stigning fra 2020, hvor der blev modtaget 3.339 sager, til 3.462 sager i 2021, primært grundet stigning i antallet af

modtagne kæresager. Antallet af afsluttede sager er højere i 2021 end i 2020: 3.464 sager mod 3.182 sager, svarende til en stigning på lidt under 9 %. Beholdningen af verserende sager lå ved årets udgang på 1.399 sager, hvilket stort set svarer til antallet ved årets udgang 2020 (tallene for 2020 fremgår af embedsregnskabet for 2020). Det høje antal verserende sager skyldes et højt antal verserende sager ved årets begyndelse. Sagsafviklingen i løbet af året har således kunnet matche en stigende tilgang af straffesager, hvilket har modvirket en yderligere sagsophobning.

3.2. Sagskompleksiteten

Længerevarende sager

Østre Landsret har i 2021 behandlet et betydeligt antal store straffesager. Der blev behandlet flere længerevarende nævningsager, og der blev også behandlet flere længerevarende domsmandssager. Det tilstræbes, at disse store straffesager altid behandles af tre udnævnte landsdommere. Endvidere har landsretten behandlet et betydeligt antal længerevarende civile sager, herunder 1. instanssager.

Østre Landsret har foretaget en opgørelse af antallet af sager i 2021, der har haft mere end en dags varighed. Når en sag varer mere end en dag, vil de følgende dage blive anført som "tillægsgage". I 2021 har der været 427 tillægsgage i civile sager (mod 179 i 2020 og 306 i 2019) og 438 tillægsgage i straffesagerne (mod 623 i 2020 og 548 i 2019). Således har der i 2021 været afsat i alt 865 dage ekstra til behandling af tunge civile og kriminelle sager. I 2020 var der afsat 802 dage og i 2019 854 dage.

Forligsprocenter

Landsretten har opgjort antallet af civile sager, der forliges efter hovedforhandling (forligsprocenten).

I 2021 var forligsprocenten 18 i civile 1. instanssager mod 4 i 2020. For civile ankesager om økonomiske forhold m.v. var forligsprocenten i 2021 også 18 mod 16 i 2020. For ægteskabssager gælder, at forligsprocenten i 2021 var 1 mod 2 i 2020.

Det kan have væsentlig betydning for landsrettens arbejde, om en sag forliges, idet der skrives dom i de sager, som ikke forliges.

3.3. Retsmægling

Landsretten har for tiden tre retsmæglere, da den fjerde landsdommer, der er retsmægler, har været lånt ud til kommissionsarbejde. Siden september 2008 har der i landsretskredsen også været udpeget advokatretsmæglere, der er blevet tildelt sager fra den 1. januar 2009.

Under forberedelsen af alle civile sager vurderes, om sagen er egnet til retsmægling, hvorefter sagens parter får tilbudt, at sagen kan overgå til retsmægling. Hvis parterne ønsker at benytte sig af dette tilbud, bliver sagen udsat med henblik på gennemførelse af mægling, hvorefter en retsmægler bliver udpeget.

I 2021 er fem sager overgået til retsmægling mod 15 sager i 2020. Af disse fem sager blev to sager i 2021 forligt efter retsmægling. Tre sager blev ikke forligt og overgik derfor efter retsmægling igen til almindelig sagsbehandling.

3.4. Sagsbehandlingstider

3.4.1. Indledning

Sagsbehandlingstiden måles alene på sager, som er hovedforhandlede, og fx ikke på sager, der er forligt før hovedforhandling. Et relativt stort antal sager afsluttes således væsentlig hurtigere, end hvad der fremgår af det nedenfor anførte.

Landsretten har i 2019 i samarbejde med Domstolsstyrelsen fastsat mål for gennemløbstiden for de 80 % hurtigste sager for 2019 til 2022. Målene for 2021 fremgår af tabel C nedenfor.

Ved denne opgørelsesmetode vil sager, der har haft et usædvanligt langt forløb i landsretten, ikke indgå i opgørelsen af gennemsnit, og derved vil opgørelsen vise et klarere billede af, hvor lang sagsbehandlingstid en typisk sag har i landsretten.

3.4.2. Gennemløbstider

Tabel C: Målopfyldelse gennemløbstid

	Målsætning for de 80 % hurtigste sager (måneder)	Faktisk målopfyldelse 2021 (måneder)	Faktisk målopfyldelse 2020 (måneder)
Civile sager			
1. instanssager	23,0	26,5	20,6
Anke, økonomi m.v.	10,6	12,7	11,9
Anke, ægteskab m.v.	2,3	2,5	2,4
Civile kæremål	0,9	1,1	1,0
Straffesager			
Nævningesager	6,6	7,9	8,8
Øvrige bevisankesager	4,0	6,6	6,1
Udmålingsankesager	3,4	5,1	4,9
Fængslingskæremål	1,3*	1,6*	1,4*
Andre kæremål	16,8*	21,0*	16,5*

* Gennemløbstid opgjort i dage.

Generelt kan oplyses, at landsrettens sagsbehandlingstider har udviklet sig negativt gennem de senere år. Sagsbehandlingstiderne påvirkes navnlig af et stort antal verserende sager, som medfører en lang berammelsestid. Landsretten har løbende gjort Domstolsstyrelsen opmærksom herpå.

De to forsøgsordninger vedrørende sagsbehandling, som landsretten iværksatte i 2016, har haft en gavnlig effekt på sagsbehandlingstiden. Ved den ene ordning berammes ægteskabssager centralt i videst muligt omfang på tider, der er blevet ledige grundet bortfald af andre sager. Ved den anden ordning varetages berammelsen af straffesager centralt af én sektion. Berømmelse sker som udgangspunkt på tværs af landsrettens afdelinger i den afdeling, der har den første ledige tid. Begge forsøgsordninger er på baggrund af gennemført evaluering gjort permanente. Straffesagsforberedelsen er yderligere optimeret ved etablering af en særlig Forberedelsesenhed. Ligeledes blev den

forsøgsordning, der blev iværksat i 2014 vedrørende bl.a. screening og forberedelse af (civile) 1. instanssager, endeligt evalueret i 2017, hvor også denne ordning blev gjort permanent. Denne opgave varetages nu centralt af en særlig afdeling i landsretten.

For at sikre kortest mulig berammelsestid berammes en sag i de fleste tilfælde til den afdeling inden for sektionen, der har den første ledige tid. Det sker dog jævnligt, at parternes advokater grundet travlhed ikke har mulighed for at møde på de tilbudte tider, hvorfor sagerne reelt bliver berammet senere, end hvad landsretten har kunnet tilbyde. Dette påvirker sagsbehandlingstiden i negativ retning i fx nævningsager og visse andre straffesager. Landsretten er i løbende dialog med advokaternes brancheforeninger om spørgsmålet for derved at fremme kortest mulige berammelsestider. Det skal bemærkes, at gennemløbstiden tillige trækkes op af sager, der på grund af tiltaltes/indstævntes forhold, ikke har kunnet afsluttes. Dette kan fx være tilfældet, hvis tiltalte/indstævnte opholder sig i udlandet, hvorved forkyndelse er blevet vanskeliggjort.

Som anført ovenfor har kun en lille del af landsrettens 25 afdelinger i 2021 kunnet bestå af tre udnævnte landsdommere. Dette har vanskeliggjort mulighederne for at afvikle de sager, som af principielle grunde eller som følge af sagernes længde kræver medvirken af tre udnævnte landsdommere.

4. Vægtet produktion

Landsretterne har i samarbejde med Domstolsstyrelsen udarbejdet en model til at opgøre den årlige produktion, således at der i opgørelsen anvendes vægte, der tager hensyn til 1) sagernes art og kompleksitet, 2) den måde sagerne sluttes på og 3) hovedforhandlede sagers varighed.

Vægtenhederne er særskilt fastsat for henholdsvis administrative medarbejdere og jurister efter en vurdering af det arbejde, der for den enkelte medarbejdergruppe i almindelighed er forbundet med sagens behandling. Der er således ikke tilsigtet nogen sammenhæng mellem de vægtenheder, der ved en sags slutning tildeles henholdsvis jurister og administrative medarbejdere, og der er derfor ikke grundlag for nogen sammenligning af antallet af vægtede sager pr. årsværk for de forskellige personalegrupper.

Tabel D: Udviklingen i vægtede sager

	2019	2020	2021
Jurister			
Civile sager (vægtede)	8.979	7.737	10.462
Straffesager (vægtede)	9.348	9.633	8.997
I alt	18.327	17.370	19.459
Administrative medarbejdere			
Civile sager (vægtede)	8.577	8.108	9.772
Straffesager (vægtede)	12.493	12.789	12.278
I alt	21.070	20.897	22.050

5. Kvalitetsudvikling og effektive arbejdsgange

Landsretten har i 2021 haft et primært fokus på at gennemføre så mange retsmøder som muligt trods lokalemæssige udfordringer grundet Covid-19. I dette arbejde er der løbende indtænk, hvordan processer i forbindelse med berømmelse og omberømmelse kan gøres så effektive som muligt.

I 2017 blev forsøgsordninger med berømmelse af ægteskabssager på tider, der er blevet ledige grundet bortfald af andre sager, central berømmelse af straffesager og screening og forberedelse af 1. instanssager gjort permanent. Ordningerne er med godt resultat videreført i 2021.

I efteråret 2018 blev der iværksat en gennemgang af landsrettens videndelingsområde med henblik på vurdering af det fremtidige behov for videndeling. Endvidere har en række landsdommere påtaget sig at udarbejde praksisoversigter m.v. inden for særlige områder, som vurderes særligt betydelige af videndele om. Dette arbejde er fortsat i 2021.

Domstolenes intranet medvirker til at understøtte korrekt og effektiv sagsbehandling, ligesom intranettet generelt kan være medvirkende til at understøtte videndeling. Landsretten overgik i forsommeren 2014 til den ny fælles platform for Danmarks Domstoles intranet, og arbejdet med intranettets opbygning og indhold er løbende blevet videreført i 2021.

6. Administrative aktiviteter

Landsrettens administrative aktiviteter varetoges i 2021 i al væsentlighed af præsidentens sekretariat, journalen og administrationen, hvorunder løn- og regnskab, servicesektion, bibliotek, HR og it-afdelingen hører. Hertil kommer berømmelses- og forkyndelsesopgaven i straffesager, der varetages af en nyoprettet forberedelsesenhed.

6.1. Udtalelser m.v.

Præsidenten har i 2021 afgivet udtalelser i 128 høringssager vedrørende lovudkast m.v. En del af sagerne havde forinden været behandlet på et af de månedlige plenarmøder for landsrettens dommere.

Præsidenten har i årets løb afgivet 50 udtalelser til brug for Dommerudnævnelsesrådets drøftelser vedrørende besættelse af ledige stillinger som retspræsident, byretsdommer eller landsdommer, herunder som konstitueret landsdommer. Der er tillige afgivet udtalelser til Domstolsstyrelsen vedrørende konstitutioner i faste byretsdommeres forfald.

På baggrund af konstituerede landsdommeres arbejde i landsretten har præsidenten i løbet af 2021 afgivet 20 udtalelser om de pågældendes egnethed til at blive byretsdommer.

6.2. Klagesager

Landsretten oprettede i 2021 52 klagesager, hvilket er 19 flere end i 2020. Det øgede antal skal ses i lyset af, at landsretten i 2021 tog et nyt administrativt sagsbehandlingssystem i brug, i hvilken forbindelse der er sket overførsel af nogle af de sager, der er modtaget før 2021 og således var

verserende ved årets begyndelse. Det øgede antal sager er således ikke nødvendigvis udtryk for en reel stigning i antallet af klagesager.

Flere af klagerne indeholder klager såvel over en eller flere landsdommere som over afgørelser truffet af disse. I de tilfælde, hvor der er klaget over en dommer og en afgørelse eller beslutning, er sagen kun registreret som en klage over dommeren/dommerne. Klager, der ikke vedrørte landsretten, blev videresendt til behandling i den instans, som klagen vedrørte, hvis det blev vurderet relevant.

Præsidenten har ikke kompetence til at behandle klager over landsrettens judicielle afgørelser.

6.3. Anden sagsbehandling

Præsidenten foretog i 2021 i medfør af retsplejelovens § 46 i alt 41 beskikkelser af sættestemmer, fordi byretsdommere var inhabile.

Landsrettens journal kontrollerer ved sagernes modtagelse, at der er betalt korrekt retsafgift. Tvivlstilfælde bliver forelagt landsrettens forberedelsesenhed, der træffer afgørelse om spørgsmålet.

Der er i 2021 afgjort 108 sager, hvori advokater og advokatfuldmægtige har ansøgt om proceduretilladelse for landsret m.v. efter retsplejelovens § 136, stk. 4 og 5. Der er i 2021 modtaget 150 anmodninger fra advokater om godkendelse af prøvesager, og 33 advokater har i 2021 bestået prøven og derfor opnået møderet for landsret m.v. Det øgede antal prøvesager skal, jf. pkt. 6.2 ovenfor, ses i lyset af ibrugtagning af et nyt administrativt sagsbehandlingssystem. Det øgede antal sager er således ikke nødvendigvis udtryk for en reel stigning i antallet af godkendte prøvesager. I 46 sager har advokater ansøgt om udstedelse af øvethedserklæring efter retsplejelovens § 134, stk. 1, med henblik på at opnå møderet for Højesteret.

Præsidenten har i 2021 udpeget 33 landsdommere til særlige hverv, herunder 15 som formænd for voldgiftssager og 18 til råd og nævn.

6.4. Mødeaktivitet

Som i de foregående år har især præsidenten og landsrettens administrative personale, men også en række landsdommere, i 2021 deltaget i et betydeligt antal møder i både interne og eksterne fora.

Østre Landsret har i årets løb afholdt 11 plenarmøder, 11 møder i et kontaktudvalg med deltagelse af præsidenten og seks landsdommere og seks møder i landsrettens ledelsesforum.

Herudover har en række møder været afholdt i landsrettens interne udvalg.

Grundet Covid-19 blev det årlige møde for dommere i Østre Landsrets kreds aflyst.

Om landsdommeres deltagelse i lovforberedende og andre udvalg henvises til Dommerforeningens årsberetning og til de oversigter over dommeres bibeskæftigelse, der offentliggøres af Bibeskæftigelsesnævnet (tilgængelige på Domstolsstyrelsens hjemmeside).

Landsretten har i årets løb været repræsenteret i forskellige udvalg og arbejdsgrupper i Domstolsstyrelsens regi.

Præsidenten deltager sammen med et antal landsdommere og kontorphersonale løbende i møder med anklagemyndigheden og advokaterne om emner af fælles interesse.

Præsidenten deltager på forskellig måde i det internationale juridiske samarbejde, navnlig mellem dommere, herunder møder for nordiske og andre europæiske landsretspræsidenter.

Landsretten har ikke haft besøg af udenlandske delegationer i 2021.

6.5. Synliggørelse af landsretten

Landsretten deltog i Kulturnatten i 2021 og havde godt 1.600 besøgende. Grundet Covid-19 har der kun i begrænset omfang været gennemført besøg fra skoleklasser.

7. Opfølgning på handlingsplan 2021

Som anført overfor under pkt. 5 har landsretten i 2021 haft primært fokus på at få gennemført så mange retsmøder som muligt trods udfordringer med de lokalemæssige forhold grundet Covid-19. Endvidere er der sket forberedelse af landsrettens flytning til Nordhavn og sideløbende hermed intens overvågning af byggeprocessen.

7.1. Kvalitet og arbejdsgange

Østre Landsret har videreført arbejdet med intern videndeling i landsretten og de to landsretter i mellem. Der har igennem 2021 været en tæt dialog mellem landsretternes præsidenter og de to landsretters dommere om udarbejdelse af generelle retningslinjer og vejledninger m.v. Der vil i 2022 fortsat blive arbejdet med en optimering af videndelingen.

Landsretten har i 2021 offentliggjort 30 pressemeddelelser i tilknytning til domsafsigelser.

Pr. 1. marts 2017 overtog domstolene opgaven med at foretage forkyndelser i straffesager. I forbindelse med opgavens overtagelse har landsretten overvejet, hvilke arbejdsgange opgaven kræver for at sikre effektiv og korrekt forkyndelse. Landsretten har endvidere udarbejdet tekster til brug for forkyndelse, hvilke tekster er blevet delt med Vestre Landsret. Landsretten har løbende haft dialog med bl.a. statsadvokaturerne om opgavens løsning. Der blev i 2020 etableret en centralt forberedelsesenhed, der bl.a. varetager opgaven med forkyndelse i straffesager for alle landsrettens afdelinger.

I november 2017 tog landsretten det nye civilsystem i brug. I forbindelse med ibrugtagning blev der gennemført undervisning for både jurister og kontorphersonale, ligesom implementering af systemet og videndeling i forbindelse hermed blev drøftet og besluttet. Arbejdet med implementering og optimering af arbejdsgange er fortsat i 2021.

7.2. Landsrettens bygninger og sikkerhed

Reduceret retssalskapacitet

Covid-19 har haft stor betydning for landsrettens retssalskapacitet i 2021, hvor en række retssale (i landsrettens tidligere bygninger i det indre København) måtte tages ud af drift, fordi de var for små til, at sundhedsmyndighedernes anbefalede afstandskrav med henblik på smittebegrænsning kunne overholdes. I lange perioder var det i 2021 således alene muligt at anvende omkring en tredjedel af landsrettens retssale til behandling af domsmandssager, og i lange perioder har ingen af landsrettens faste retssale kunne anvendes til domsmandssager med mere end tre tiltalte eller til nævningesager.

Til brug for afvikling af landsrettens (og Københavns Byrets) nævningesager og store domsmandssager etablerede Domstolsstyrelsen to midlertidige retssale i lejede lokaler på Christianshavn i København.

På bitingstedet i Odense har Covid-19 også bevirket store udfordringer, og landsretten ændrede i samarbejde med Retten i Odense og Domstolsstyrelsen indretningen af en af nævningeretssalene således, at tilhørere kunne overvære sagerne fra et særskilt lokale i kælderetagen, så det herved frigivne areal i retssalen kunne bidrage til overholdelsen af de sundhedsmæssige anbefalinger til afstand. Der blev derudover etableret en større midlertidig retssal i lejemålets stueetage, hvilket imidlertid har forsinket iværksættelsen af permanent adgangskontrol i bygningen.

Som følge af den sundhedsmæssige anbefaling vedrørende afstand kunne retssalen på bitingstedet i Nykøbing Falster ikke rumme nævningesager og kunne endvidere alene anvendes til mindre domsmandssager. Det samme var situationen i forhold til retssalen på bitingstedet i Rønne.

Landsretten har også i 2021 taget en lang række initiativer med henblik på konstant at sikre, at retsmøderne har kunnet gennemføres på en sundhedsmæssig forsvarlig måde. Ud over minutiøs gennemgang af retssalene blev der ændret på møblering, monteret plexiglasafskærmning i flere retssale, opstillet et større antal håndspritstationer og angivet afstandsmarkering i alle venteområder. Derudover blev der indført krav om anvendelse af mundbind i alle åbne zoner i overensstemmelse med, hvad der i øvrigt gjaldt herom i det øvrige samfund.

Ny bygning

Landsrettens hidtidige bygninger i det indre København var fredede, og flere af bygningerne var af samme grund af stor kulturhistorisk værdi, omend af ringe kvalitet som tidssvarende retsbygninger. Bygningerne tilbød således ikke de nødvendige publikumsfaciliteter, og de rummede ikke det antal store retssale, der stedse er et mere og mere udtalt behov for. Bygningerne vanskeliggjorde endvidere en hensigtsmæssig funktionel indretning og levede ingen steder op til moderne sikkerhedskrav.

Landsretten har af de anførte grunde gennem en årrække haft et stort ønske om at samle landsrettens funktioner i en moderne funktionel retsbygning på én adresse i København. Det var derfor særdeles tilfredsstillende, da der i finansloven for 2015 blev afsat midler til opførelse af en ny tidssvarende landsretsbygning i København. Landsretten har herefter i et tæt samarbejde med Domstolsstyrelsen, Bygningsstyrelsen og styrelsens rådgivende arkitekter og ingeniører specificeret de mange krav til en ny retsbygning. I slutningen af 2017 var det muligt at erhverve en egnet byggegrund i Nordhavn og udbyde opgaven med at opføre og drive en landsretsbygning for Østre Landsret.

I december 2018 kunne Bygningsstyrelsen meddele, at Bygningsstyrelsen, Domstolsstyrelsen og Østre Landsret havde besluttet at tildele opgaven som et OPP-projekt til A. Enggaard, Nordconsult og Henning Larsen Architects som henholdsvis entreprenør, ingeniør og arkitekt.

I august 2019 tiltrådte Københavns Kommunes Teknik- og Miljøudvalg efter indstilling fra Vejnavnenævnet, at pladsen foran landsretten skulle navngives "Østre Landsrets Plads". Denne navngivning muliggør, at landsrettens nye hovedadresse kan knyttes til pladsnavnet.

Første spadestik blev fejret den 1. oktober 2019, og der var rejsegilde i oktober 2020.

Landsretten nedsatte i efteråret 2020 en række arbejdsgrupper med henblik på at planlægge flytteproces, it, indretning og lokalfordeling, organisation, kultur, kunst og afsked med de hidtidige bygninger, som nåede at huse landsretten i mere end 100 år.

Den 3. januar 2022 fik landsretten overdraget nøglerne og kunne medio februar tage den nye bygning i brug til retssagsbehandling.

Landsrettens nye hovedtingsted er på ca. 16.000 m² fordelt på fem etager og indeholder derudover en kælder på ca. 4.000 m². De tre nederste etager indeholder retssale og publikumsfaciliteter, medens de to øverste etager indeholder kontorer m.v. for landsrettens personale. Kælderen er indrettet med vogngluse, depoter og celleafsniit m.v. samt cykelparkering for landsrettens medarbejdere.

Billedet til venstre viser landsrettens nye bygning ved Østre Landsrets Plads.

Bygningen muliggør en klar zoneadskillelse af områder for arrestanter, publikum og personale, og den tilbyder en række nye servicetilbud for brugerne, herunder faciliteter for lægdommere og professionelle brugere, samt lokaler, hvor parter og partsrepræsentanter uforstyrret kan tale sammen. Bygningen understøtter på en fleksibel og tidssvarende måde landsrettens funktionelle krav.

Sikkerhed og adgangskontrol

Den 1. maj 2020 indførte Østre Landsret adgangskontrol ved de tre indgange på det daværende hovedtingsted i Bredgade i København. Der er i 2021 beslaglagt to ulovlige genstande og opbevaret mere end 200 lovlige men potentielt farlige genstand. Der er i samme periode kun indtruffet to sikkerhedshændelser, hvor politiet måtte tilkaldes. I 2020 fandt en enkelt – mindre – sikkerhedshændelse sted.

Landsretten har i 2021 fortsat indsatsen for at forankre en almindelig sikkerhedsmæssig opmærksomhed i personalets daglige ageren, ligesom landsretten til stadighed søger at tilrettelægge sagsbehandlingen, så sikkerhedsvurderinger og skridt til rekvirering af vagt eller politibevogtning tages på et så tidligt tidspunkt som muligt.

7.3. Landsrettens økonomi

Landsrettens lønbevilling blev efter 2007-reformen reduceret, hvilket nødvendiggjorde en reduktion af såvel antallet af landsdommere som antallet af kontorfunktionærer. Dette forhold samt en stor sagstilgang i de følgende år har betydet, at sagsbehandlingstiderne befinder sig på et utilfredsstillende niveau.

Landsrettens økonomi er ydermere udfordret dels af de årlige bevillingsreduktioner, dels af større, nødvendige nyanskaffelser foranlediget af bl.a. flytningen af landsrettens hovedtingsted fra Bredgade i det indre København til den nye retsbygning i Nordhavn. De mange tjenesterejser til bitingstederne udfordrer ligeledes landsrettens økonomi, idet bevillingerne ikke er blevet tilpasset den øgede aktivitet.

7.4. Personaleområdet

Udviklingen i årsværksforbrug

Landsrettens årsværksforbrug i den seneste 5-årsperiode fremgår af tabel E nedenfor.

Tabel E: Årsværksforbrug

	2017	2018	2019	2020	2021
Juridisk personale	81,5	81,1	79,9	81,7	83,7
Kontorpersonale og øvrige	69,7	70,2	67,8	77,3	74,6

Stigningen i årsværksforbrug til kontorpersonale i 2018 skyldtes, at landsretten i 2017 overtog forkyndelsesopgaven fra politiet. Det stigende årsværksforbrug i 2020 skyldes, at landsretten er blevet opnormeret med ni årsværk med henblik på iværksættelse af adgangskontrol.

Personaleudskiftning

Den betydelige personaleudskiftning, som landsretten oplevede i 2018 og 2019 på op til 24 % om året er fortsat i 2021. Baggrunden er bl.a. erfarne medarbejders pensionering, langtidssygemeldinger, og barselsorlov og orlov med henblik på kommissionsarbejde m.v. Konsekvensen er, at de tilbageværende erfarne medarbejdere både skal behandle de mange fagligt krævende opgaver og samtidig skal forestå oplæringen af de mange nye kolleger. Den personaleressourcemæssige situation ved landsretten er således fortsat særdeles skrøbelig.

Lønforhandlinger

Landsretten har også i 2021 gennemført lønforhandlinger med de administrative medarbejders faglige organisationer. Landsretten har ved forhandlingerne i særdeleshed søgt at påskønne de erfarne medarbejdere, som har gjort en helt særlig indsats, herunder i forbindelse med oplæring af nye kolleger og nedlukningen som følge af Covid-19. Derudover har landsretten søgt at sikre karriereudviklingen for de mange dygtige medarbejdere med knap så megen erfaring endnu.

Landsretten er på trods af de fagligt krævende opgaver, som tilbydes kontorpersonalet, udfordret af, at bevillingerne ikke tillader, at der kan tilbydes en i forhold til staten i øvrigt konkurrencedygtig løn.

Hjemmearbejde

Foranlediget af Covid-19 har landsrettens medarbejdere i et vist omfang arbejdet hjemme, og landsretten har baseret på erfaringerne udarbejdet en politik for hjemmearbejde. Mulighederne for hjemmearbejde bestemmes i vidt omfang af behovet for praktisk understøttelse af retsmøder og medarbejderens muligheder for at arbejde alene uden sidemandsoplæring.

Kompetenceudvikling

Med henblik på at begrænse risikoen for smitte med Covid-19 aflyste Domstolsstyrelsen i 2021 så godt som alle de kurser og uddannelsesinitiativer, som landsrettens medarbejdere ellers benytter.

7.5. Informationsteknologi

Systemstabilitet

Landsretten har også i 2021 mødt betydelige udfordringer i driftsstabiliteten i landsrettens it-systemer.

Problemerne har vedrørt netværk og komplikationer afstedkommet af, at landsretten bl.a. på straffesagsområdet anvender ældre systemer i kombination med en opgraderet it-infrastruktur. Dette samspil medfører en række betydelige driftsmæssige komplikationer og nødløsninger, som tilsammen gør systemerne sårbare. Landsretten ser således frem til, at Domstolsstyrelsen i løbet af en kortere årrække vil kunne levere et nye og tidssvarende sagsbehandlingssystem, herunder til behandling af straffesager, samt til at flytte i en ny bygning med en opgraderet og tidssvarende netværksstruktur.

Mulighederne for landsrettens dommere og kontorphonale for at tilgå it-systemerne i forbindelse med ophold på hotel under tjenesterejser er ligeledes udfordret af utidssvarende it-løsninger.

Endelig har landsretten oplevet talrige nedbrud i systemer, som drives uden for Danmarks Domstole, og som interagerer med domstolens systemer, herunder fx e-boks.

Alt i alt medfører it-problemerne et ikke ubetydeligt ressourcetab for landsretten.

8. Vurdering af sagsudviklingen i 2021 og forventningerne til fremtiden

Set under ét har landsretten i 2021 afsluttet lidt flere sager, end landsretten modtog. Antallet af verserende sager er derfor faldet. Samtidigt er sagsbehandlingstiderne steget.

Udviklingen i sagsbehandlingstiderne kan for en del tilskrives Covid-19 og de hermed forbundne udfordringer for sagsafviklingen i landsrettens hidtidige bygninger i det indre København, der gjorde det vanskeligt at efterleve sundhedsmyndighedernes anbefalinger til afstand. En konsekvens heraf har været, at ikke alle landsrettens retssale på det gamle hovedtingsted og på bitingstederne kunne benyttes i samme omfang som normalt. Et stort antal sager har måttet udsættes og omberammes, herunder i mange tilfælde med kort varsel grundet smitte hos aktørerne selv eller hos deres nære kontakter.

Udviklingen må imidlertid – i lighed med tidligere år – også ses i lyset af den reduktion af antallet af landsdommere, øvrige jurister og kontorfunktionærer, som landsretten har været nødt til at foretage som følge af reducerede bevillinger. Dette forhold har sammen med en fortsat stor tilgang af sager, herunder sager af mere kompleks karakter end tidligere, betydet, at sagsbehandlingstiderne såvel i straffesagerne som i de civile sager fortsat befinder sig på et utilfredsstillende niveau. Som anført ovenfor har kun en lille del af landsrettens 25 afdelinger i 2021 kunnet bestå af tre udnævnte landsdommere. Dette har vanskeliggjort landsrettens muligheder for løbende at afvikle de sager, som af principielle grunde eller som følge af sagernes længde kræver medvirken af tre udnævnte landsdommere.

Landsretten tog i januar 2022 en ny bygning i brug og har dermed fået en langt mere funktionel ramme med tidssvarende retssale, sikkerhedsforanstaltninger, publikumsfaciliteter og kontorarealer for landsdommere og øvrige personale. Opgaveløsningen har fået et markant løft ved, at landsrettens funktioner nu er samlet i en moderne retsbygning på én fælles adresse. En ny bygning gør det dog ikke i sig selv. Landsretten har i de senere år været belastet af meget langvarige civile sager og i særdeleshed langvarige straffesager. En fortsat stigende gennemsnitlig varighed af sagerne vil – med i øvrigt uændrede ressourcemæssige rammer – betyde en yderligere stigning i sagsbehandlingstiderne. Et stigende antal straffesager som følge af de øgede ressourcer til politi og anklagemyndighed vil også kunne få negativ indflydelse på sagsbehandlingstiderne, hvis domstolene ikke tilføres et ressourceløft. Hertil kommer, at Covid-19 har skabt en yderligere sagspukkel, som utvivlsomt vil betyde, at landsretten også i 2022 vil få vanskeligt ved at nedbringe antallet af verserende sager eller forkorte sagsbehandlingstiderne.

Carsten Kristian Vollmer